

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto III.

V Ljubljani, dne 24. marca 1927

Štev. 12

Maribor

Nezdrav nemški pojav, hrepenenje po zaslužjenju tujih narodov in njih lastnini, ki je bil v svetovni vojni tako kruto kaznovan, a kljub temu ni izučil nekaterih narodov, da bi ostali v meji svojih pravic, si je postavil eno najmočnejših trdnjav v Mariboru, odkoder je delal izpade na ostalo slovensko zemljo.

Okrog l. 1870 so pričeli Nemci s svojim neumornim delom ponemčevanja Maribora. Za južne groše so kupili maršičakega Slovenca, druge, posebno pa bogate, nerazumne ljudi, pa so si pridobili z lepimi besedami, češ, da je nemščina jezik boljših ljudi, dočim je slovenščina jezik nižjih slojev. Spačena slovenska imena še danes pričajo o mnogih takih družinah, ki so bile bolj sovražne Slovincem, kakor pa pravi Nemci. Mariborska jara gospoda se je po večini udala in podlegla; radi tega je še dandanes velik del mariborskega kapitala v nemških rokah, dočim sta delavec, posebno pa okoliški kmet ostala zvesta temu, kar jih je učila mati. Mnogo delavcev so si Nemci pridobili kasneje z razširjenjem takozvane socijalne mednarodnosti. Dočim so bili pravi nemški delavci po svojem prepričanju tudi nemški narodnjaki, so delavci slovenskega pokoljenja postali najprej narodni mlačneži in svoje otroke pošiljali v nemške šole, ki so že za to poskrbele, da je mladina postala zvesta nemški zastavi.

Mesto, odvisno od slovenskih okoliških vasi, podpirano po Nemcih iz Avstrije in Nemčije, se je zelo hitro širilo in razvijalo, kar pričajo velike lepe stavbe, krasni parki in trgi ter mogočni mostovi.

Izredno važno za mesto Maribor pa je bilo tudi eno največjih železniških križišč južno železnice, ki je nameščala v Mariboru same za-grizene Nemce. Železnica je postavila v Mariboru velike delavnice in materialna skladišča in zaposljevala mnogo uslužbencev. Ti so pošiljali svoje otroke v izredno nemške protislovenske šole in le tako je bilo mogoče, da je Maribor imel toliko nemških šol.

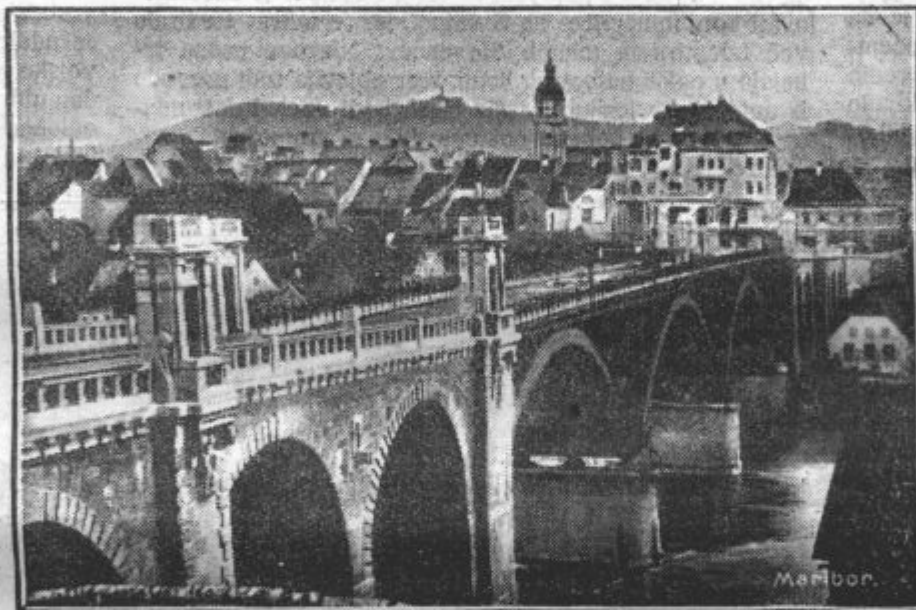
V Mariboru je bil sedež nemških šolskih družb in zloglasne Súdmarke, to je bilo nemško protislovensko bojovno društvo; z eno besedo, ves ponemčevalni generalni štab se je nahajal v Mariboru. Toda časi so se spremenili in zmagala je pravica.

Nemška nenasitnost je bila premagana in potisnjeni so bili nazaj v svoje stare meje. Maribor pa so kljub temu zapustili zelo neradi. Na vse načine so poskušali, kako bi ga pridržali. Utemeljevali so, da je popolnoma nemški kraj, kjer ni bilo nikoli slovenske večine in mariborski janičarji so se pritožili pri mirovni konferenci, pri tisti, ki nam ni bila posebno naklonjena in ki je v marsičem nasledla nemškim intrigam. In že je pretela nevarnost, da Maribor zopet izgubimo. Naš prvi slovenski general Rudolf Maister pa je to preprečil. Zasedel je mesto in se ni dal pregnati ne po nemških grožnjah in tudi ne od mirovne konference. Koncem koncu je bil Maribor pri-sojen tistim, od katerih je bil najbolj odvisen, namreč Slovincem. Nemška mariborska gospoda se je morala udati v svojo usodo in vse tisto, za kar so prisiljeno prinašali slovenski kmetje svojo žrtev, je prišlo v slovenske roke. Nemške šole, gimnazija, učiteljske, ljudske šole itd. vse je spremenilo svoje lice. V velikih delavnicah so se polagoma naselili slovenski delavci, v nekdanje avstrijske vojašnice pa prikorakali hrabri jugoslovenski vojaki. Maribor je dobil tudi svojo pokrajinsko oblast in v vsem izredno napreduje, odkar je nad njim izobešena jugoslovenska zastava.

Maribor, ki danes šteje nad 35000 prebivalcev, je eno izmed največjih in najlepših jugoslovenskih mest, z veliko industrijo, ki napreduje od dne do dne. Pa tudi promet in trgovina v Mariboru lepo cveteta, posebno še, ker je to naš obmejni kraj proti Avstriji. Velike važnosti je tudi za vso slovensko okolico, kjer so krasna kmečka posestva in velika lesna industrija vse last slovenskega kmeta in vinogradnika.

Na zgornji sliki vidimo mogočen most čez Dravo, ki je bil zgrajen blizu starega, pred leti podrtega lesenega mostu tik pred vojno. Spodnja slika pa nam kaže mariborski rotovž, kjer so se do prevrata šopirili Nemci. Pred to hišo se zdaj vrše pogosto narodne slavnosti. Z balkona mestne hiše je leta 1920 pozdravil takratni regent Aleksander branilce naše severne meje z vzklikom:

«Pozdravljeni, vrli Slovenci!»

Veliki most čez Dravo.

Mariborska mestna hiša.

regu, pred leti podrtega lesenega mostu tik pred vojno. Spodnja slika pa nam kaže mariborski rotovž, kjer so se do prevrata šopirili Nemci. Pred to hišo se zdaj vrše pogosto narodne slavnosti. Z balkona mestne hiše je leta 1920 pozdravil takratni regent Aleksander branilce naše severne meje z vzklikom:

«Pozdravljeni, vrli Slovenci!»

Jože Lapajnar, rojen v Kamni goricah, najstarejši član I. prostov, gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani, je na sv. Jožefa dan praznoval svojo sedemdesetletnico. Tovariši so mu priredili podoknico z vojaško godbo in bakljado ter mu izročili lovorjev venec. Odlikovan je še z zlato medaljo itd.

Gliša Koritnik, edini slovenski pesnik, ki mu je ministvo prisodilo nagrado za njegovo krasno pesem »Domovini«, si služi kruh s prodajo naramnic in drugih malenkosti na stojnici ob Zmajskem mostu v Ljubljani, popoldne pa študira na vseučilišču ali pa se posveča pisateljevanju. Kakor velika večina naših pesnikov in velikih mož, je tudi Koritnik zagledal luč sveta pod kmečko streho l. 1886. v Polhovem gradu. Pesniško je začel delovati kot gimnazijec na Sušaku, kjer je takrat študiralo več talentiranih mladih Slovencev. Njegove pesmi izhajajo v naših najboljših listih, kjer objavlja tudi prevode iz angleškega jezika. Pesnik Gliša bodi vzgled naši mladini, da nobeno pošteno delo ni sramotno.

Josip Peharec, trziški meščan in lekarinar na Jesenicah; je stal vedno v prvili vrstah našega nacionalnega pokreta in se udeležil tudi kot srbski prostovoljec vojske proti Avstriji, je na svojega godu dan obhajal petdesetletnico. Bil je vedno odločen pristaš jugoslovenske napredne ideje in član raznih narodnih društev.

Otvoritev javne ljudske knjižnice v Št. Ilju v Slov. goricah. Predsednik Zveze kulturnih društev v Mariboru izroča knjige zborovodji na desni in tajniku (na levi) »Obmejnega Zvona« v Št. Ilju.

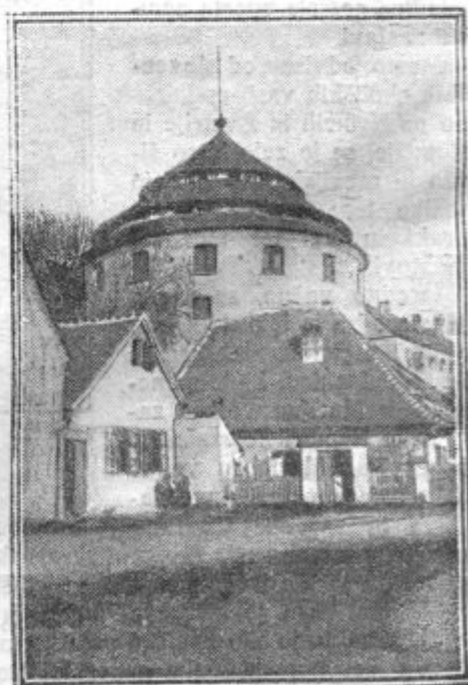

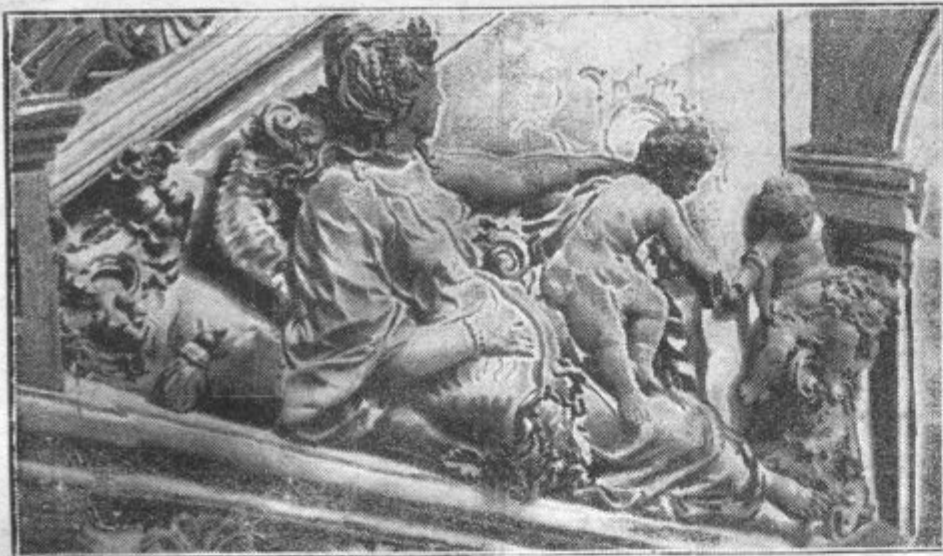
Grad v Mariboru spada med najlepše stavbe v Sloveniji in ima za seboj zelo zanimivo zgodovino.

Levo:
Maribor pred 250 leti.

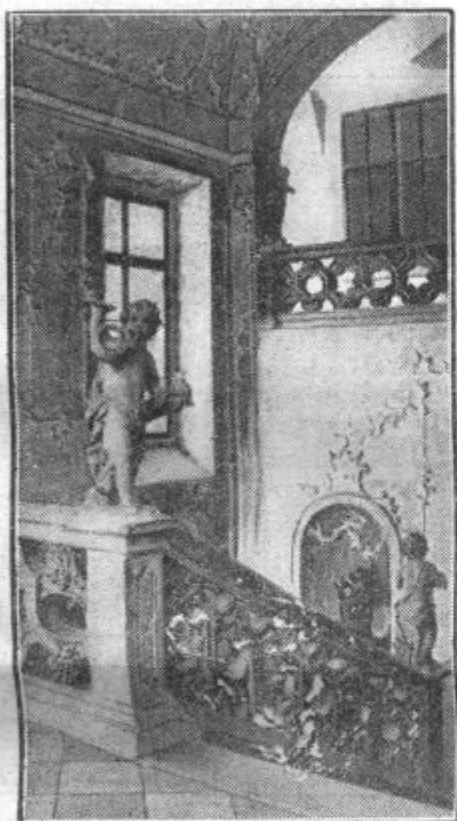
Desno:
Starodavni stolp ob dravskem pristanišču v Mariboru je ostanek nekdanjih mestnih utrd.

Kipi, ki krasi nekdanjo viteško dvorano mariborskega gradu

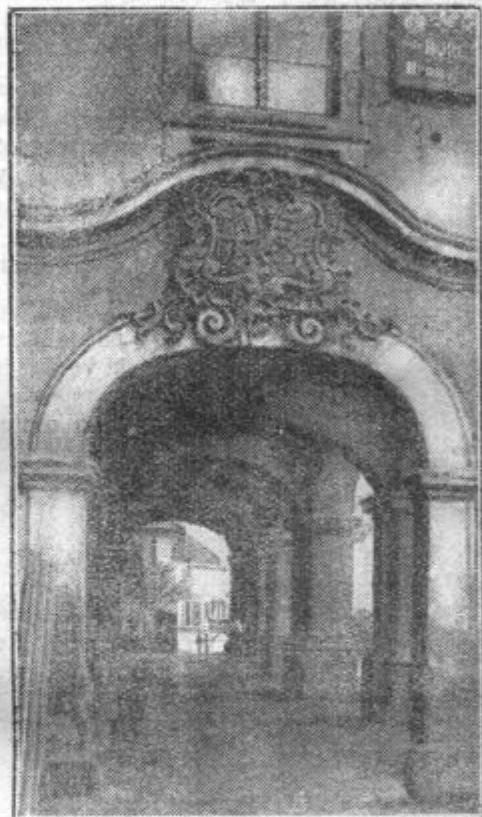
Desno:
Jožei Arhar, mi-
 zarski mojster v
 Vižmarjih in na-
 čelnik Savske ga-
 silske župe, ki so
 v njej včlanjena
 vsa gasilska dru-
 štva od Medvod
 pa notri do Laz ob
 Savi, je obhajal
 svojo šestdesetlet-
 nico.

Bogato okrašeno stopnišče mariborskega gradu.

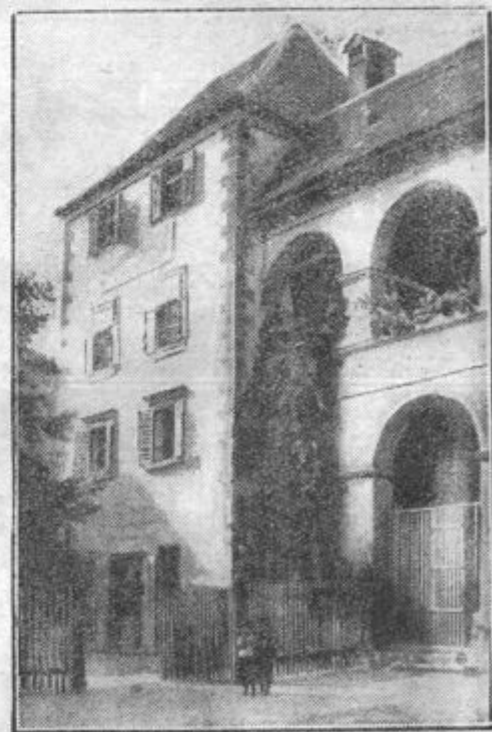
Dr. Avguštin Reisman, odvetnik in urednik
 »Jutra« v Mariboru, deluje z največjo vnemo
 v »Čitalnici«, Ljudski knjižnici in drugih ma-
 riborskih društvih za napredek štajerskih
 Slovencev.

Vhod v mariborski grad z grbom nekdanjih lastnikov.

Mladi sokolski smučarji v Mojstrani so priredili tekmo, ki je pokazala izvrsten napredek ter dokazala, da se je smučarstva oprijelo zopet tudi kmečko ljudstvo na Gorenjskem, kakor ga že stoletja goji na Blokah in okolici.

Mariborski grad s stranske ulice.

Zgoraj:

Gojenke Gospodinijske šole v Mladiki, zavodu za vzgojo deklic v Ljubljani, v enodejanki »Amazonke in Adonis«

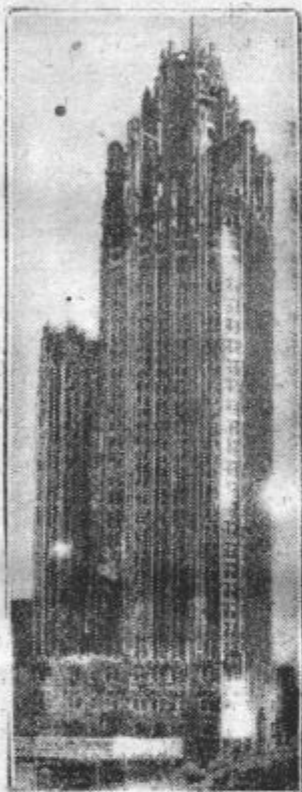
Na desni zgoraj:

Gospodič. Nitelli, znana talijanska lepota in voditeljica fašistovk, je postala Mussolinijeva osebna tajnica.

Levo:

Velikanska palača največjega časopisa v Čikagi v Ameriki.

Miami, krasno letovišče v Ameriki, ki je bilo lani po strašnem potresu popolnoma podrto, je v tem kratkem času zrastle še lepše in večje iz ruševin.

Levo:

Notranjost velikega letala. Zgoraj vidimo notranjost letala s potniki po dnevu, spodaj pa kot spalnico po noči. Udobna oprema je podobna prvemu razredu najlepših vagonov.

Desno:

Velika, človeku zelo podobna opica orangutan s svojo ljubljenko, malo opico iz Južne Afrike.

